

SAMOSTATNÝ VÝUKOVÝ MATERIÁL (O2)

Table of Contents

Úvod.....	3
Kapitola 1: Co je radikalizace?	5
1.1 Radikalizace	6
1.2 Charakteristika radikálních skupin	7
1.3 Evropa a síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci	8
1.4 Nejčastější otázky	16
Kapitola 2: Sociální média a radikalizace	19
2.1 Využití sociálních médií extremistickými aktéry	20
2.2 Praktická cvičení pro pracovníky s mládeží.....	21
Kapitola 3: Strategie prevence a cvičení.....	28
3.1 Role mladých pracovníků v prevenci radikalizace	28
3.2 Praktická cvičení pro pracovníky s mládeží.....	30
Zdroje	40

ÚVOD

Úvod

Tento samostatný výukový materiál byl vyvinut jako zdroj vzdělávání pro přímé pracovníky s mládeží v rámci projektu Erasmus+ Concordia. Doplnuje přímé výcvikové kurikulum, které podporuje nepřetržitý profesní rozvoj profesionálů pracujících s mládeží a ostatních přímých pracovníků, aby byli schopni reagovat na hrozbu radikalizace. Program přímé výuky, který je k dispozici na webu www.concordia.website, podporuje klíčové přímé pracovníky s mládeží v oblasti rozvoje základních dovedností pro práci s ohroženými mladistvými a tvorby a šíření textů zaměřených proti radikalizaci. Výcvikový kurz umožnil pracovníkům využívat potenciál snadno dostupných technologických přístrojů, jako jsou smartphony a tablety, pro výrobu médií a rovněž ukázal, jakým způsobem dosáhnout vysoké úrovně produkce těchto příběhů pomocí volně dostupného software určeného pro editaci a produkci.

Tento výukový materiál je vytvořen jako samostatný zdroj, který mohou pracovníci s mládeží využít k: 1.) posílení svých stávajících znalostí a dovedností v oblasti radikalizace a 2.) představení řady praktických cvičení, která mohou být využita při práci s mladými lidmi na téma radikalizace.

Výukový materiál je rozčleněn do následujících kapitol:

- **Kapitola 1: Co je radikalizace?**
- **Kapitola 2: Sociální média a radikalizace**
- **Kapitola 3: Strategie prevence a cvičení**

Cílová skupina výukového materiálu:

Pracovníci s mládeží a další přímí pracovníci se setkávají s ožehavými tématy a problémy a očekává se, že budou schopni pružně reagovat na nově vznikající okolnosti. Tito pracovníci jsou jedni z nejvíce kreativních a vynalézavých profesionálů v rámci celé vzdělávací oblasti, kteří často působí v netradičním prostředí postrádajícím pohodlí či jistotu, jež je běžná pro ostatní institucionální vychovatele. Hrozba radikalizace zranitelných mladých lidí patří v celé Evropě mezi nejaktuálnější problémy, kterým musí pracovníci čelit. Tento výukový materiál je určen pro pracovníky s mládeží, učitele, trenéry, sociální pracovníky, terénní pracovníky a osoby, které poskytují terénní služby mladým lidem, a to zejména rizikovým skupinám.

Metody:

Samostatné osvojení teoretických poznatků, diskuse ve skupinách apod.

Zdroje:

Online výukový portál www.concordia.website

Doba trvání:

Přibližně 65 hodin samostatného učení

CO JE RADIKAZACE?

Kapitola 1: Co je radikalizace?

1.1 Radikalizace

Radikalizace není obvykle událost; spíše je to proces, při kterém jsou jednotlivci zapojeni do činnosti související s terorismem. V mnoha případech se tento proces týká hledání identity, významu a komunity. Jedná se o společenský proces, ve kterém jsou vzájemné vztahy obvykle významné při přesvědčování jednotlivce, že terorismus je legitimní postup.

K tomu, aby se jednatlivec nebo skupina stala "radikalizovanou", jsou obvykle přítomny tři složky. Je to existence radikální ideologie; zapojení radikalizátoru propagujícího tuto ideologii a přítomnost zranitelných míst a lokálních faktorů, které zvyšují náchylnost jednotlivců nebo skupin k radikalizaci. Tato slabá místa mohou být zneužita, protože nejsou plně využity nebo úplně chybí faktory, které by byly jinak ochranou nebo překážkou radikalizace. Výzkum naznačuje, že existuje dvoustupňová cesta k radikalizaci. První fáze zahrnuje postojovou cestu, kdy člověk přebírá extrémistické názory. Druhá fáze se zaměřuje na chování, kdy se extrémistické názory stávají násilnými akcemi. První fáze cesty nastává, když je zranitelný stav mysli vystaven radikalizující ideologii a přitahuje jednotlivce k extremismu.

Zranitelný stav mysli je považován za výsledek kombinace faktorů, které mohou zahrnovat problémy týkající se původu (např. zakořeněná kriminalita, nepokojné rodinné zázemí);

- zkušenosti a vlivy (například přátelé, rodina, média) a
- nenaplněné psychologické potřeby (potřeba sounáležitosti, statut a smysl) k vytvoření prostoru pro extremistickou ideologii.

Druhá fáze radikalizace je důsledkem prohlubující se angažovanosti vůči extremistické aktivitě způsobené jedním ze tří faktorů: sociální (kdy jsou náklady na odpojení z extremistické sítě vysoké); emocionální (odříznutím se od vnějších vlivů a prohloubením emocionálního zapojení s teroristickou nebo extrémní tematikou) nebo zkušenostní (účastí na aktivitách souvisejících s terorismem).

Jiní kategorizují tuto zranitelnost vůči extremismu jako rovnováhu mezi zranitelností a příležitostmi, nebo také faktory "tlaku" a "tahu".

Faktory tlaku	Faktory tahu
• Pocity křivdy, nespravedlnosti • Potřeba identity, smyslu, příslušnosti a/nebo kamarádství • Touha po vzrušení, výzvách, dobrodružství • Potřeba statutu, významu	• Ideologie poskytuje diagnostickou funkci • Identifikace s ušlechtilou příčinou, přístup k zástupné rodině, sociální kapitál

• Kriminalita • Přitažlivost autoritářských ideologií • Určité poruchy duševního zdraví	• Přístup ke vzrušení, výzvě, dobrodružství • Posílení extremistickou identitou • Prostor pro kriminální schopnosti • Příležitost stát se autoritářským vůdcem nebo následovníkem • Extrémistické ideologie mohou dát smysl světu, který je matoucí
---	---

Pojem "radikalizace" používáme k popisu procesu, kdy se jedinec ztotožní s extremistickou ideologií - "radikalizátor" je tedy někdo, kdo ovlivňuje ostatní, aby se angažovali, udržovali a prohlubovali své zapojení do násilné extrémistické a teroristické činnosti. Radikalizační vliv může působit jako katalyzátor pro zapojení se k terorismu pro mnohé jedince, kteří se pak stanou teroristy. Zatímco radikalizátoři mohou být kvalifikovanými manipulátory, často to mohou být také zdvořilí, společenší, sympatičtí a disciplinovaní lidé. Tito jedinci mohou vykazovat řadu prvků pozitivního chování a charakteristik, a právě tyto pozitivní charakteristiky často dávají těmto osobám sílu ovlivňovat druhé a někteří se dokonce mohou zapojit do aktivit, které nejsou spojeny přímo s radikalizací, jako je například pomoc mladým lidem zbavit se závislosti na drogách, smířit se svými rodinami nebo zastavit (určité druhy) trestné činnosti.

1.2 Charakteristika radikálních skupin

Existuje 5 typů rozdílných radikálních skupin. Různé typy radikálních skupin sdílejí společné prvky. Předně všechny radikální skupiny vnímají vážný problém ve společnosti. Tento problém nebo pocit křivdy je pro každou radikální skupinu odlišný.

Dále jsou radikální skupiny silně nespokojeny se způsobem, jakým současné instituce (zejména policisté/politici) řeší jejich problémy. Mohou argumentovat, že instituce nevěnují dostatek pozornosti jejich stížnostem, nebo si mohou myslet, že instituce nepracují dostatečně, aby zvládly jejich stížnosti. To vytváří nízkou institucionální důvěru a vnímání, že orgány nejsou legitimní.

Další v pořadí, a to již třetí důležitou charakteristikou radikálních skupin je to, že považují normy a hodnoty své vlastní skupiny za nadřazené ostatním skupinám. To vytváří silný rozdíl mezi námi a nimi, který se může stát základem násilí.

Čtvrtá charakteristika radikálních skupin je obzvláště důležitá: většina takových skupin přijímá ideologii, která legitimizuje násilí k řešení jejich obav a toto násilí je často zaměřeno na společnost mimo skupinu, která je považována za viníka odpovědného za křivdy. Nejlépe je tato charakteristika radikalizace vyjádřena teorií sociální identity, kdy identifikace jedince s

radikální skupinou v kombinaci s jeho desintegrací ze společnosti mimo skupinu přímo souvisí s použitím násilí proti členům společnosti nepatřícím do radikální skupiny.

V níže uvedené tabulce jsou specifikovány charakteristiky radikalizace včetně definování jejich hlavních obav.

Druh	Hlavní obava	Příklady
1. Národní separatistické skupiny	Zajištění území pro vlastní skupinu	ETA (Španělsko), IRA (Irsko), Palestina/Izrael, PKK (Turecko), Tamil Tigers (Srí Lanka), ISIS (Sýrie & Irák)
2. Extrémní pravicové skupiny	Zabezpečit pevné postavení "bílé rasy", která by mohla být ohrožená přistěhovalci	Klu Klux Klan (USA), Pegida (Německo)
3. Extrémní levicové skupiny	Dosažení spravedlivého rozdělení bohatství a vnímání kapitalismu jako hlavního zdroje zla	FARC (Kolumbie), Baader-Meinhof Group/'Frakce Rudé armády' (Německo), Rudé brigády (Itálie), Revoluční lidově osvobozenecká armáda (Turecko)
4. Individuální skupiny	Jejich hlavní pozornost se zaměřuje na jedno konkrétní téma (nikoli rozsáhlou ideologii) jako je životní prostředí, práva zvířat nebo potraty	'Hnutí za osvobození Země' (Velká Británie), 'Hnutí za osvobození zvířat' (několik zemí), 'Boží armáda' (Proti potratům, USA)
5. Nábožensky motivované skupiny	Následují velmi přísný výklad svého náboženství, aby ospravedlnily násilí proti "nevěřícím"	ISIS (Sýrie/& Irák), Al Qaida (několik zemí), 'Boží armáda' (USA)

1.3 Evropa a síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci

Sdělení Evropské komise o Předcházení radikalizaci terorismu a násilnému extremismu, jakož i evropská agenda bezpečnosti poskytuje politický rámec pro preventivní politiky EU v této oblasti. I když po více než deset let bylo předcházení radikalizaci jedním z hlavních pilířů politiky EU v oblasti boje proti terorismu, nedávné události zdůraznily význam a naléhavost zvýšení úsilí o nalezení účinnějšího předcházení a potírání radikalizace. Evropská agenda pro bezpečnost a Sdělení z roku 2016 podporující předcházení radikalizaci vedoucí k násilnému extremismu stanovily priority a definovaly, jakým způsobem může EU podpořit úsilí na vnitrostátní úrovni.

Opatření pro předcházení radikalizace a boji proti radikalizaci jsou přijímána na lokální, regionální a vnitrostátní úrovni a spadají především do pravomoci členských států. EU však má podpůrnou úlohu: výzvy, kterým čelí země EU, jsou podobné a škála těchto problémů ovlivňuje EU jako celek. Akce na úrovni EU usnadňují spolupráci, vytvářejí se sítě, finanční fondy a dochází k výměně osvědčených postupů. Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci (The Radicalisation Awareness Network RAN) je politickým nástrojem EU. Síť včetně centrálního střediska jsou navrženy tak, aby podporovaly cíle, jakými je realizace programů snižování radikalizace a rehabilitace (včetně věznic), vytváření přístupů pro řešení vracejících se bojovníků proti radikalizaci ze zahraničí, příprava učitelů a pracovníků s mládeží při řešení základních příčin radikalizace a posílení odolnosti zejména mezi mladými lidmi.

RAN sdružuje odborníky z Evropy, kteří pracují na prevenci radikalizace. Nejúčinnější strategie prevence přímo zabraňují zapojit se do násilného extremismu nebo teroristických činů. RAN je síť předních a profesionálních pracovníků z celé Evropy, kteří denně pracují s lidmi, kteří již byli radikalizováni nebo kteří jsou radikalizací ohroženi nejvíce. Jsou zde zahrnuti pracovníci policejních a vězeňských orgánů, ale také pracovníci, kteří se tradičně neúčastní protiteroristických aktivit, jako jsou učitelé, pracovníci s mládeží, zástupci občanské společnosti, zástupci místních orgánů a zdravotničtí pracovníci.

Soubor přístupů a praktik RAN představuje soubor sedmi praktických přístupů v oblasti prevence radikalizace, z nichž každý je podložen řadou získaných zkušeností a vybraných postupů a projektů. Sbírka podporuje akce jmenované ve sdělení Komise "Předcházení radikalizaci terorismu a násilnému extrémismu: posílení reakce EU" a je pro vás, pracovníky s mládeží a ostatní přímé pracovníky, vynikajícím nástrojem, který je třeba využít při práci s ohroženými mladými lidmi.

Soubor RAN je velmi praktický materiál, který se neustále se rozšiřuje a vyvíjí. Ve své práci s ohroženými mladými lidmi ze něj můžete čerpat inspiraci; najít příklady přizpůsobitelné vašemu místnímu/specifickému kontextu a identifikovat protějšky pro výměnu zkušeností s prevencí. Soubor je volně k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices_en.

1.3 Praktická cvičení pro pracovníky s mládeží

Název cvičení	Co je radikalizace
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupiny v počtu 8 mladých lidí ve věku 14 let +
Délka trvání	Ne méně než 60 minut, ale může být prodlouženo v závislosti na časových možnostech a na úrovni a hloubce diskuze, která je vyvolána
Záměr	Cílem cvičení je prozkoumat individuální a skupinové vnímání týkající se tématu radikalizace, objasnit to, co máme na mysli, když používáme tento termín a jednoduše zjistit, o čem vlastně mluvíme.
Dílčí cíle	• Prozkoumat a diskutovat o škále různých interpretací daného tématu • Identifikovat společná témata a nepřátelské pozice • Určit, jak se mladých lidí ve skupině aktuálně dotýká daná problematika a posoudit úroveň relevance tématu v rámci této konkrétní cílové skupiny • Posoudit míru porozumění tématu účastníky, přičemž je nutné věnovat zvláštní pozornost možným předsudkům, které se mohou objevit
Popis cvičení	Krok 1: Pracovník vyzve každého účastníka, aby individuálně přišel s vlastní definicí radikalizace na základě toho, jak tento termín chápe. Každý člen skupiny zapíše své myšlenky na samolepící papírky v několika řádcích. Tato část cvičení by měla trvat jen několik minut a účastníci by měli být povzbuzováni, aby zapsali první věc, která je napadne bez jakéhokoli připomínkování ze strany ostatních či pracovníka.

	Krok 2: Individuální definice radikalizace je pak sdílena s partnerem a oba jednotlivci pracují společně a snaží se propojit své myšlenky, aby vytvořili společnou definici. Aby byli úspěšní, musí se pokusit nalézt společné části v obou definicích a dojít ke shodě tak, aby zachytili oba své postoje. Výsledná definice se pak umístí na flipchart. Krok 3: Dva páry se nyní spojí a vytvoří malou pracovní skupinu složenou ze čtyř účastníků. Každý pár sdílí svou definici uvedenou na flipchartu se skupinou a opět je cílem dohodnout se na společné definici, která odráží všechny názory a zajistí konsensus. Definice skupiny je zaznamenána na flipchart. Krok 4: Všichni nyní pracují společně za účelem zpětné vazby, kdy každá z malých pracovních skupin "je vyzvána, aby sdílela svou definici a sdělila ostatním, jak se jim dařilo fungovat jako skupina při formulaci společného stanoviska. Pokud to dovolí čas, můžete se nejprve obrátit na flipchartové listy, které byly vytvořeny páry, než se budete věnovat definici pracovní skupiny. Flipchartové listy jsou umístěny v místnosti, aby na ně pracovník mohl během diskuse odkazovat. Otázky pro diskusi: • Co si účastníci myslí o cvičení? • Bylo obtížné pracovat zpočátku sám a jak se to lišilo od dynamiky partnerství a malé pracovní skupiny? • Jaká témata byla v průběhu cvičení společná? • Bylo mnoho protichůdných názorů a postojů? Pokud ano, jak byly tyto problémy řešeny? • Věří účastníci, že tyto definice reprezentují názory širší komunity? • Změnili své stanovisko kdykoli během cvičení a pokud ano, proč? Krok 5: Pracovník pak odhalí některé oficiální definice ze slovníku, které porovnávají a kontrastují se skupinovými verzemi. Pro účely
--	--

	tohoto cvičení byly poskytnuty dva příklady, ale podle uvážení pracovníka mohou být použity jiné nebo dodatečné verze.
Verze	Verze 1 poskytuje komplexní definici ... Radikalizace může být definována jako "rostoucí ochota podporovat dalekosáhlé změny ve společnosti, které mohou být zaměřeny na zrušení zavedeného demokratického právního řádu a které mohou zahrnovat použití nedemokratických metod" nebo "proces, který vede jednotlivce nebo skupinu, aby přijala, podpořila nebo povzbudila násilí jako politický prostředek " (Z manuálu COPPRA pro školitele http://www.coppa.eu/dl/preview%20trainers%20manual.pdf). Verze 2 je velmi jednoduché jednorázové shrnutí "Činit radikální nebo radikálnější: mladí lidé, kteří jsou radikalizováni extrémními filosofiemi". (Ze slovníku Random House Dictionary 2016)
Potřebné materiály	• Samolepící papírky nebo prázdné listy papíru • Pera • Popisovače na flipchart • Flipchart
Poznámky pro pracovníka	Toto cvičení předpokládá podobnou míru gramotnosti mezi členy skupiny. Pokud využíváte tento materiál pro práci s mladými lidmi, kteří mají problémy s gramotností, můžete cvičení přizpůsobit tak, že jsou účastníci vyzváni, aby vyjádřili svůj postoj a pochopení daného tématu. Lze to uskutečnit ve dvojicích (účastníci sdílejí své myšlenky vzájemně v páru) a pak prostřednictvím malých skupinových rozhovorů zahrnujících dva páry, a nakonec v rámci hlavní skupiny. Použité metodické postupy: • Individuální reflexe • Jednání ve dvojicích • Malé skupinové diskuse • Zpětná vazba v rámci hlavní skupiny

Název cvičení	Poznání základních hodnot a postojů
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupiny 8 mladých lidí ve věku 14 let +
Délka trvání	60–75 minut
Záměr	Cílem cvičení je přimět účastníky, aby reflektovali vlastní vnímání ve vztahu k osobám, které vykazují znaky radikálního chování. Prostřednictvím skupinové spolupráce zkoumají a odkrývají různé postoje a hodnoty mezi členy skupiny, a naopak zpochybňují předsudky a stereotypy, které v současné době existují.
Dílčí cíle	• Povzbudit účastníky, aby prozkoumali a odhalili vlastní vnímání a postoje k radikalizaci a osobám, které se na ní podílejí • Pochopit způsoby, jakými mohou naše postoje ovlivňovat vztahy s těmi, kteří pocházejí z jiných kultur, víry a zázemí • Podporovat individuální a skupinové úvahy o problému • Vyjasnit mýty a zpochybnit stereotypy o lidech, kteří vykazují známky radikálního chování
Popis cvičení	Existují tři možnosti provedení cvičení pro pracovníka. První možnost: Velká skupinová diskuse Pracovník přečte nahlas každé prohlášení a požádá skupinu, aby reagovala (instinktivně) a poskytla své názory na každé prohlášení. Druhá možnost: Pracovní skupiny Hlavní skupina je rozdělena do tří pracovních skupin a každé skupině je dán seznam provokativních prohlášení. Účastníci jsou pak požádáni, aby diskutovali o každém prohlášení a rozhodli se jako skupina, zda souhlasí nebo nesouhlasí s pocity, které stojí za prohlášením. Po skupinových debatách se týmy vrací zpět do hlavní skupiny, kde jsou jejich závěry potvrzeny nebo zpochybněny ostatními účastníky. Třetí možnost: Pohyb po místnosti

	Pracovník označí tři oblasti v místnosti, které vyjadřují souhlas, nesouhlas a nerozhodnou pozici. Přečte nahlas prohlášení a vyzve účastníky, aby se postavili do jedné z určených oblastí místnosti na základě toho, zda souhlasí nebo nesouhlasí s prohlášením. Požádejte účastníky, aby mezi sebou diskutovali a snažili se přesvědčit ty, kteří mají opačné stanovisko, aby změnilí své postavení. Dále pokračujte v diskusi o hlavních problémech, které vyplynuly z prohlášení a analyzujte všechny zaužívané představy nebo předsudky, které se objevily během cvičení.
Verze	Pracovník může nejdříve požádat účastníky, aby našli v novinových článcích provokativní vyjádření různých sociálních skupin/ příklady radikalizace, a tyto výroky pak mohou být použity jako základní prohlášení pro další cvičení a následnou skupinovou diskusi.
Potřebné materiály	• Pracovní list s výroky (pro možnosti 1 a 3) • Kartičky s vytištěnými provokativními prohlášeními, 3 sady pro 3 pracovní skupiny (pro možnost 2)
Poznámky pro pracovníka	Před zahájením cvičení je nutné nastavit základní pravidla tak, aby bylo zajištěno respektování všech postojů účastníků a aby všichni účastníci měli dostatečný prostor pro vyjádření svých názorů. Použité metodické postupy: • Individuální reflexe • Jednání v malých skupinách • Diskuse v rámci hlavní skupiny

Název cvičení	Charakterové profily
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupinovou práci; mladí lidé ve věku 14 let +
Délka trvání	60 minut
Záměr	Smyslem vytváření charakterových profilů je představit problematiku pro další analýzu; určit faktory, které danou situaci vytvořily a prozkoumat potenciální způsoby pokračování

Dílčí cíle	• Vyhodnotit, zda jsou situace prezentované prostřednictvím charakterů snadno přenositelné vzhledem ke zkušenostem účastníka, zda se účastníci mohou ztotožnit s osobami, které vytvářejí • Reflektovat a zhodnotit kvalitu vlastních hodnot a předsudků • Posoudit porozumění a zkušenosti účastníků s daným tématem • Představit dilema a volby, kterým čelíme v reálném životě
Popis cvičení	Krok 1: Účastníci pracují ve dvojicích na přípravě charakteristických profilů různých typů lidí, o kterých se domnívají, že by mohly být potencionálně náchylní k zapojení se do radikálního jednání. Oblasti, které mají prozkoumat a dále o nich diskutovat, zahrnují • Původ jednotlivce • Věk • Struktura rodiny • Náboženství • Vzdělání Krok 2: Po diskusi o všech výše uvedených vlastnostech páry vytvoří své charaktery na flipchartové listy. Jedním z kreativních způsobů (zejména u mladších věkových skupin) je požádat jednu osobu z každého páru, aby si lehla na několik flipchartových listů, které byly spojeny lepící páskou. Druhý z dvojice vytvoří obrys osoby, kterou pak mohou použít jako základ svého charakteru. Své imaginární charaktery mohou pojmenovat; obléci je určitým způsobem; apod. Krok 3: Dvojice představí svůj charakter a naznačí, proč si vybrali tuto konkrétní osobu na základě zadání, které dostali Krok 4: Jakmile všechny páry představí svou práci, mohou být jejich postavy vylepeny na stěnách v místnosti. Pracovník požádá účastníky, aby se zamysleli nad tím, co by se mohlo v budoucnu stát každé z těchto postav. Další otázky pro rozsáhlou diskusi v hlavní skupině by měly být následující:

	• Co si myslíte o cvičení? • Bylo snadné se dohodnout se svým partnerem na typu postavy, na který byste se zaměřili? • Proč jste zvolili tento konkrétní typ osoby? • Pociťovali jste vůči určitému typu jednotlivce nějaké předsudky? • Jaká byla motivace vašeho charakteru k tomu, aby se zapojil do určitého typu chování? • Co k nim cítíte ... empatie, hněv nebo něco jiného? • Můžete si s touto osobou rozumět?
Potřebné materiály	• Flipchart • Popisovače • Lepicí páska
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: • Tvorba charakterových profilů • Partnerská spolupráce • Diskuse ve velké skupině

1.4 Nejčastější otázky

Jaké jsou varovné signály radikalizace?

Radikalizace u skupiny mladých lidí může trvat i dlouhou dobu. V některých případech je radikalizace spuštěna konkrétní událostí nebo zprávou a dochází k jejímu spuštění mnohem rychleji. Někdy existují jasné varovné signály radikalizace, v jiných případech jsou změny méně zřejmé. Věk dospívání je časem velkých změn. Mladí lidé chtějí být často sami, snadno se rozhněvají a nedůvěřují autoritám. Je tudíž těžké rozlišovat mezi ještě normálním chováním dospívajících a postojem, který naznačuje, že jeden z vašich student/klientů by mohl být vystaven radikalizačním vlivům.

Níže uvedené chování lze použít jako návod, který vám pomůže určit, že se jedná o prvky radikalizace:

Vnější znaky	Online chování
• Chovat se čím dál více svárlivě • Odmítat vyslechnout názory druhých • Odmítnout interakci se studenty, kteří jsou jiní • Chovat se urážlivě ke studentům, kteří jsou jiní • Přijmout teorie spiknutí • Pocit pronásledování • Změna přátel a vzhledu • Distancovat se od starých přátel • Přestat dělat dříve oblíbené aktivity • Konvertovat na nové náboženství • Být tajnůstkářský a zdráhat se prozradit, kde se pohybují • Mít sympatie vůči extremistickým ideologiím a skupinám	• Změna online identity • Mít více než jen jednu online identitu • Trávit spoustu času online nebo na mobilu • Prohlížení extremistického online obsahu • Napojení se nebo pokus o vstup do extremistických organizací

Znáte své mladé klienty velmi dobře, což znamená, že jste ve skvělé pozici, abyste rozpoznali, zda se chovají nezvykle. Důvěřujte svému odbornému úsudku a obraťte se o radu, pokud cítíte, že není něco v pořádku.

Jaký typ osob se stává teroristou?

Evropský a akademický výzkum ukázal, že v EU prosotru neexistuje žádný typický sociodemografický profil teroristů ani cesta, která by vedla k zapojení se do extremismu.

Teroristé pocházejí z různého prostředí a zdá se, že se radikalizace účastní různými způsoby a z různých důvodů.

Jaká osoba může být náchylná k radikalizaci?

Neexistuje žádný typický vzor jednotlivce, který by byl náchylný k radikalizaci, avšak existují určité společné faktory, konkrétně lidé s citlivější psychikou, kteří se ocitnou tváří tvář extrémistické ideologii a kteří postrádají ochranné faktory (zahrnující pevné rodinné a komunitní zázemí), které by jim jinak pomohly bránit se radikalizaci.

Jsou lidé, kteří trpí poruchami duševního zdraví, náchylnější stát se teroristy?

Většina teroristů nemá vážné problémy s duševním zdravím a poruchy duševního zdraví nemusí nutně vést k terorismu. Problémy duševního zdraví jsou běžné v rámci celé populace, proto bychom měli očekávat, že někteří teroristé těmito poruchami rovněž trpí. Jedinec mající problémy s duševním zdravím obvykle není náchylnější k použití násilí vůči druhým. Tito lidé s větší pravděpodobností ublíží sobě než někomu druhému.

Jak důležitý je vliv ideologie v procesu radikalizace?

Zatímco ideologie zůstává ústředním tématem radikalizace, musíme na tuto problematiku pohlížet ve spojitosti s psychologickými potřebami a pocity zranitelnosti. Často se teroristická propaganda odvolává na psychologické potřeby, jako je touha po statutu nebo vzrušení. Ideologie působí jako faktor "tahu", který nabízí jasný rámec pro naplnění potřeby identity a diagnózu vysvětlující pocity nespokojenosti nebo nespravedlnosti.

Jaký je vliv online propagandy?

Online propaganda je jednou z platforem, kterou extrémisté a teroristé používají k propagaci ideologického materiálu. Materiál obsahuje rovněž knihy, letáky, video a audio materiály, které mohou být online nebo distribuovány prostřednictvím MP3, DVD, CD, webů, včetně fór a online informačních letáků. Zatímco formální mediální zprávy, jako jsou on-line časopisy a propagandistická videa, jsou důležité, nárůst využití sociálních mediálních platforem, jako je Twitter nebo Tumblr, umožnil větší zapojení amatérských islamistických extremistů. Zatímco většina tohoto obsahu má základ v původním publikovaném materiálu zavedených skupin, může být tento obsah prezentován neotřelými a odlišnými způsoby. Vidíme to jasně v toku propagandistického materiálu vycházejícího ze Sýrie, kde formální prohlášení skupin jako je ISIL nebo Front Nusra jsou spojena paralelním proudem s materiálem od "západních" rekrutů na Twitteru nebo jiných stránkách sociálních médií. Takový materiál může pak poskytnout cílenější a relevantnější zprávu s větší přitažlivostí pro cílové skupiny.

SOCIÁLNÍ MÉDIA A RADIKALIZACE

Kapitola 2: Sociální média a radikalizace

2.1 Využití sociálních médií extremistickými aktéry

Studie UNESCO nazvaná "Mládež a násilný extremismus na sociálních médiích" zjistila, že současný stav důkazů o vztahu mezi internetem, sociálními médii a násilnou radikalizací je velmi omezený a stále neprůkazný. Bylo řečeno, že lze odvodit aktivní roli internetu a sociálních médií v procesu násilné radikalizace, zejména prostřednictvím šíření informací a propagandy a také posílením identifikace a angažovanosti vybraného publika, které se zajímá o radikální a násilné zprávy. V tomto smyslu internet a sociální média mohou být spíše zprostředkovateli radikalizace, nežli iniciátory nebo příčinami násilného chování. Úloha internetu je tedy spíše nástrojem, který postupně formuje rozhodnutí, nežli by je přímo spouštěl a funguje tak, že vytváří prostředí pro podobně smýšlející jedince, kteří jsou v opozici k "ostatním".

Sociální média se stala zásadní a vzrušující součástí našeho způsobu života. Milióny mladých lidí denně používají tyto platformy ke sdílení obsahu. Existuje však malá část uživatelů, kteří využívají sociální média k radikalizaci a náboru zranitelnějších osob.

Vystavení extremistické propagandě – jak online, tak i offline – je pro proces radikalizace rozhodující. Extremistické texty jsou účinné díky jejich jednoduchosti, používání obětího beránka a emocionální přitažlivosti strachu, hněvu, hanby a cti. Základem tvorby pro radikální texty jsou problémy s identitou, které mnoho mladých lidí zažívá. Právě na tomto jsou postaveny jejich násilné a vylučující ideologie. Způsob přenosu je však stejně důležitý. Populární extremistická propaganda často vykazuje: vysokou produkční hodnotu, použití rychlé editace, hudbu a charismatického vypravěče a výzvu k akci. Profesionální a sofistikované využití sociálních médií zejména radikály z ISIL se stalo hybatelem změn.

Evropské vlády a policejní úřady úzce spolupracují s mediálním průmyslem, aby byl odstraněn extremistický a teroristický obsah z internetu. Od února 2010 bylo z internetu odstraněno více než 95 000 textů s teroristickým obsahem a níže uvedené společnosti nadále spolupracují s EU s cílem omezit zneužívání jejich platform teroristy a jejich příznivci. Stále více obsahu na internetu je však nahráváno a mnoho radikálních jedinců si vytvořilo online identitu pomocí níže popsaných platform:

- Facebook: Příznivci ISILu používají Facebook ke sdílení obsahu mezi svými skupinami, jakými jsou novinky a videa na YouTube.
- Twitter: Twitter je další populární sociální mediální platforma pro účty pro-ISIL a ty, které sdílejí propagandu ISIL. Je snadné si založit účet, zůstat relativně anonymní a sdílet materiál s velkým počtem lidí.

- Instagram: Instagram používají bojovníci a stoupenci ISIL, aby sdíleli fotosety často vyráběné různými mediálními organizacemi ISIL. Příznivci ISIL také využívají Instagram, aby sdíleli obrazový materiál svého života v Sýrii často ukazující krajinu a snímky, které vykreslují jejich plnohodnotný a šťastný život.
- YouTube: Služba YouTube je také používána k pořizování videí, a to jak oficiálních výstupů ISIL, tak videí vytvořených samotnými uživateli. Vzniká stále více "fiktivních" účtů, které jsou aktivovány, aby mohly být použity pro přehrávání videí v případě jejich stáhnutí z internetu. Uživatelé zveřejňují odkazy na YouTube videa na svých vlastních platformách sociálních médií za účelem šíření materiálu, zejména Twitteru a Facebooku.
- Ask.fm: Lidé, kteří uvažují o cestě do Sýrie nebo Iráku, někdy používají Ask.fm, aby zjistili informace od britských džihádistů a příznivců ISIL o cestování, životní úrovni, náboru, boji a širší ideologii. Odpovědi poskytované příznivci ISIL jsou povzbudivé a nabízejí, že všechny jejich obtíže budou vyřešeny, pokud vycestují do daného regionu.
- Tumblr: Tumblr blog je využívána bojovníky za účelem propagace delších teologických argumentů pro cestování. Tumblr je populární mezi příznivci ISIL z řad žen, jejichž blogy jsou adresované dívkám, které mají obavy pro cestování do regionu, jako například odchod od svých rodin a životní standardy v Sýrii.
- Soukromé zprávy: Na sociálních médiích podporovatelé ISIL často povzbuzují ostatní, aby je informovali o obsahu rozhovorů v uzavřených sítích typu "peer-to-peer" v případě, kdy byli požádáni o citlivé informace, jako například o tom, jak cestovat do regionu, co si zabalit a koho kontaktovat při příjezdu. Mezi populární aplikace pro soukromé zasílání zpráv patří WhatsApp, Kik, SureSpot a Viber.

Vzhledem k obavám souvisejících s používáním sociálních médií extremistickými aktéry a nárůstem skepse podstatné části společnosti ve srovnání s tradičními médii je mediální gramotnost považována za klíčovou k předcházení radikalizace.

Hovoříme zde o zvýšení povědomí o strategiích a motivacích extremistické propagandy, nenávistných textech nebo falešných zprávách, ale také o prohloubení znalostí v oblasti technických funkcí a algoritmů, které přispívají k viditelnosti a šíření souvisejícího obsahu; většina z výše uvedeného je již obsažena v učebních osnovách projektu Concordia a byla předána prezenční formou na výcviku.

V kombinaci s přístupy využívanými v občanské výchově i ostatním vzdělávání poskytuje mediální vzdělávání široké možnosti pro aktivní účast a posílení role mladých lidí, aby formulovali a vyjadřovali nahlas své individuální zájmy a názory.

Kluby mládeže a školy by měly být bezpečným prostorem, kde mohou mladí lidé diskutovat o sociálních a politických otázkách, včetně extremismu a terorismu. Zvyšování odolnosti mládeže přispívá k budování pevného postoje, který vede k odmítnutí extremistických názorů. Lze vybudovat odolnost mladých lidí vůči extremistickým textům tím, že je naučíte dovednostem a znalostem, aby byli schopni kriticky hodnotit politické a sociální otázky, posoudit důkazy, diskutovat a správně argumentovat. Zahrnuje to rozhovory o extremismu a radikalizaci adekvátně přizpůsobené věku, stejně jako o dalších sociálních a politických problémech a podporu hodnot jako demokracie, osobní svoboda, vzájemný respekt a tolerance. Následující podkapitola nabízí dvě praktická cvičení, která mohou pracovníci s mládeží a ostatní přímý pracovníci využít k zahájení rozhovoru s mladými lidmi.

2.2 Praktická cvičení pro pracovníky s mládeží

Název cvičení	Mediální mýty a zprávy
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupinu 8 mladých lidí ve věku 14 let +
Délka trvání	Ne méně než 60 minut, ale může být prodlouženo v závislosti na časových možnostech a na úrovni a hloubce diskuse, která je vyvolána.
Záměr	Cílem cvičení je povzbudit účastníky, aby reflektovali roli, kterou hrají fakta, názory a předpojatost v mediálních zprávách a jak mohou klamavé nebo zkreslené zprávy změnit způsob prezentace příběhu. Zvýšení povědomí o rizicích předpojatosti a manipulace s médii může žáky povzbudit k tomu, aby byli schopni kriticky hodnotit zprávy podporující násilí.
Dílčí cíle	• Poukázat na způsoby, jakými jsou sdělovány zkreslené nebo zavádějící informace, aby si účastníci uvědomili potřebu kritického vyhodnocení informačních zdrojů • Rozlišovat mezi skutečností, názorem a zkreslením a podporovat diskusi o této problematice • Dát příležitost k prozkoumání, jaký tlak mohou média vyvíjet na vládu a veřejné mínění • Poznat roli médií v terorismu z pozitivního i negativního hlediska

Popis cvičení	Krok 1: Pracovník nejdříve předloží následující prohlášení, které povzbudí účastníky k počáteční diskusi o roli médií v dnešní společnosti. <i>Všeobecná deklarace lidských práv schválená Organizací spojených národů v roce 1948 uvádí v článku 19: "Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice. "</i> Krok 2: V závislosti na počtu přítomných pracovníků rozdělí hlavní skupinu na malé pracovní skupiny v počtu tří nebo čtyř osob. Krok 3: Nejdříve jsou skupinkám poskytnuty noviny a časopisy a dále jsou rozdány skupinám flipchartové listy, lepidla a nůžky. Požádejte je, aby vystříhli články a fotografie, které popisují osoby účastníci se radikálních aktivit. Účastníci roztřídí články do kategorií na základě toho, zda je prezentovaný materiál negativní nebo neutrální, a obrázky/příběhy umístí pod adekvátní nadpis a připevní je k listům. Krok 4: Každá skupina představí své flipcharty a vyjádří své myšlenky ke konkrétním částem, které si vybrali. Pracovník soustředí pozornost účastníků na prezentaci jednotlivých skupin a poté dá účastníkům prostor na komentáře/otázky. Krok 5: Pracovník vyzve účastníky k rozsáhlé skupinové diskusi zaměřené na následující otázky: • Vyskytují se v člancích opakující se motivy/obrázky? • Jaký jazyk je použit? • Jsou média a terorismus neoddělitelně spojeny? • Hrají masová média a sociální sítě roli v šíření terorismu včetně náboru a propagace? • Domníváte se, že mezi širokou veřejností panuje zmatek ve významu termínů terorismus, extremismus a radikalizace?
----------------------	---

	- Jaké důsledky jsou s tímto spojeny pro dospělé i mladé lidi v dnešní společnosti? Step 6: Moderátor přečte následující výrok, který vyobrazuje konkrétně mladé lidi v médiích a požádá skupinu o reakci. <i>"Mladí lidé jsou často vnímáni jako hrozba a média odrážejí tento strach alarmistickými příběhy o zločinech mladistvých a mládeži, která se stává kořistí radikálních sdružení apod. Výše uvedené přispívá k obrazu mladých lidí jako k "sociálnímu problému" a k názoru, že práce s mládeží by měla být zaměřena na nápravu tohoto problému spíše než na to, aby bylo mladým lidem umožněno svobodně se vyjadřovat.</i> <i>Je nutné neustále zpochybňovat takové "společenské" postoje a paušalizující zobecnění. Mladí lidé by měli být povzbuzováni, aby volně vyjádřili pochybnosti k hodnotám a postavení ve společnosti. "</i> Další otázky pro diskusi: - Jsou některé aspekty tohoto tvrzení pravdivé, pokud ano, které z nich? - Považujete některé aspekty jazyka za ofenzivní? Které části a proč právě tyto? - Kde a jak získáváme nápady zahrnující mladé lidi a radikalizaci? - Jakým způsobem média zobrazují mladé lidi a jak nás ovlivňuje vybraný způsob interpretace?
Potřebné materiály	- Vybrané časopisy a noviny - Flipchartové listy - Lepidlo - Nůžky
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: - Prozkoumání a analýza mediálního materiálu - Skupinová práce v malých týmech

	• Diskuse v rámci velké skupiny
Název cvičení	Kořen a větve
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupiny mladých lidí ve věku 14 let +
Délka trvání	Ne méně než 60 minut, ale může být prodlouženo v závislosti na časových možnostech a na úrovni a hloubce diskuse, která je vyvolána.
Záměr	Cílem cvičení je zjistit příčiny on-line nenávistných projevů a představit účastníkům hnutí Rady Evropy - "Hnutí proti projevům nenávisti". Hnutí proti projevům nenávisti je mládežnická kampaň vedená Oddělením mládeže Rady Evropy, která se snaží mobilizovat mladé lidi v boji proti nenávistným projevům a online podpoře lidských práv. Další informace a novinky o národních kampaních a zapojených subjektech naleznete na adrese: https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign .
Dílčí cíle	• Pochopit příčiny a důsledky online projevů nenávisti • Prozkoumat způsoby, které lze použít při řešení online nenávistných projevů, a to například odhalováním kořenů problémů a identifikováním způsobů, jak na ně reagovat
Popis cvičení	Krok 1: Představte účastníkům Hnutí proti projevům nenávisti. Účastníci se rozdělí na malé skupiny. Každá skupina pracuje s velkým formátem papíru (A2 nebo větším) a mají za úkol nakreslit nenávistný strom projevu s kořeny a větvemi. Krok 2: Každá skupina má za úkol identifikovat a napsat některé skutečnosti, které vedou k nenávistnému online projevu ("kořeny" stromu) a některé účinky nenávistného projevu ("větvě"). Každý kořen může mít hlubší příčinu (kořen) a každá větev důsledek (vyšší větev). Krok 3: Pomocí "kmene" stromu vložte následující text, který si účastníci mají představit, že byl zveřejněn na internetu: "Uprchlíci přijíždějící na evropské ostrovy a pobřeží jsou teroristé a fanatici, členové Islámského státu. Překračují hranice pomocí falešných dokumentů a připravují na nás krvavé útoky. Vyžehťte je z Evropy!"

	Krok 4: Každá skupina má 20 minut a měla by v tomto čase dokončit tolik větví a kořenů, kolik dokáže. Skupiny pak prezentují své výsledky a zobrazují stromy v rámci místnosti tak, aby si je všichni mohli prohlédnout. Otázky pro diskusi: • Viděli jste nějaké zajímavé rozdíly mezi stromy, které vytvořili jednotlivé skupinami? • Jak snadno jste našli "kořeny" nenávistné řeči? Měli jste s tím nějaké obtíže? • Jaké způsoby lze nalézt, abychom zastavili šíření nenávistných projevů na internetu? • Jak byste mohli využít problémový strom, aby se nenávistný projev proti uprchlíkům stal méně pravděpodobným? • Z výše zmíněných kořenů a větví vyberte ty, které mohou použít učitelé ve škole, aby se zabránilo šíření nenávistných projevů?
Potřebné materiály	• Flipchartové listy (A2 nebo větší) • Popisovače/pera
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: • Prozkoumání a analýza mediálního materiálu • Skupinová práce v malých týmech • Diskuse v rámci velké skupiny

Příklad případové studie:	Jamal el Khitab (Rakousko)
Hlavní tým projektu Jamal je složen z devíti osob (mladých i dospělých), z nichž o čtyřech lze říci, že jsou bývalými fanoušky IS nebo se přidali k džihádskému prostředí. Spojuje je okolnost, že jsou to všichni mladí muslimové, kteří se chtějí postavit proti nábožensky motivovanému extremismu. Díky pomoci týmu mládežnických pracovníků a dalších odborníků vytvořil tým řadu videí, které vyprávějí příběh mladého smyšleného džamala, jenž utekl do Rakouska jako dítě. Jamal diskutuje o frustraci, kterou zažívá, zpochybňuje islámskou identitu a poskytuje alternativu k extremistické ideologii. Videozáznamy vyprávějí příběhy vycházející přímo z životů mladých lidí. Je možné je sledovat na https://www.youtube.com/watch?v=sJkBZRn82kY	

Po zveřejnění těchto videí na on-line kanálech, kde lze nejlépe oslovit cílovou skupinu (mládež zájímající se o extremistickou ideologii), se pracovníci s mládeží zapojili do diskusních a reflexních procesů s těmi, kteří reagovali na natočený obsah (v rámci tzv. online terénní práce).

STRATEGIE PREVENCE A CVIČENÍ

Kapitola 3: Strategie prevence a cvičení

3.1 Role mladých pracovníků v prevenci radikalizace

Mladí lidé tvoří důležitou cílovou skupinou v prevenci radikalizace, neboť mohou být velmi zranitelnou skupinou. Je obtížné se přiblížit k některým obzvláště citlivým a zranitelným mladým lidem. Pracovníci s mládeží a další odborníci pracující s mladými lidmi v jejich sociálním prostředí jsou právě ti, kteří jsou nejčastěji schopni odhalit počáteční náznaky radikalizace a nabídnout jedinci alternativu. Pracovníci s mládeží a terénní pracovníci mohou také na tyto mladé jedince působit v roli pozitivního modelu nebo z pozice mentora. Obvykle jsou pracovníci s mládeží vyškoleni a mají zkušenosti s prací s mladými lidmi v mnoha problematických tématech, jako jsou drogy, sexuální zneužívání, hazardní hry, gangy atd., tudíž mohou své schopnosti využít k předcházení radikalizace.

V roce 2017 bylo na evropské úrovni vytvořeno několik příruček a nástrojů, které pomáhají pracovníkům s mládeží v této oblasti. Typickými příklady je *"Přínos práce s mládeží v oblasti prevence marginalizace a násilné radikalizace"* publikovaný Generálním ředitelstvím pro vzdělávání a kulturu (Directorate-General for Education and Culture, DG EAC) a *"Mladí lidé a extremismus"*, který je balíčkem vytvořeným Britskou radou a projektem SALTO. Na tyto rozsáhlé publikace navazují další jako například *"Preventivní úloha otevřené práce s mládeží v radikálním prostředí otevřené práce s mládeží"* od Wernera Prinzjakowitsche. Tyto příručky a sady nástrojů poskytují rozsáhlá doporučení a nástroje od rané prevence a skupinové práce až po prevenci pro osoby, které jsou již pod vlivem extremistické ideologie a jsou doporučeny ke studiu a posouzení v rámci tohoto samostatného výukového materiálu.

Mezi předními odborníky panuje shoda, že reakce na potencionální nebezpečí radikalizace, která zabrání následné skutečné radikalizaci je mnohem moudřejší, nežli pokus o deradikalizaci extremisty. Za dobrou praxi je považována iniciace rozhovoru s jednotlivcem, zapojení dalších odborníků a sdílení obav současně s dalším sledováním nebo kontaktováním orgánů činných v trestním řízení. Je důležitá intervence v kontextu více agentur a znalost ostatních odborníků a při hledání rovnováhy mezi důvěrností, soukromím a podáváním zpráv ostatním subjektům doporučuje projekt Concordia výše uvedenou spolupráci, protože nikdo není schopen vykonávat prevenci sám. V následující části doporučujeme pět praktických cvičení, která byste jako pracovníci s mládeží mohli využít v rámci preventivní práce v oblasti radikalizace v podkapitole 3.2.

Doporučená literatura pro další studium:

- RAN Issue Paper (Dokument RAN): Discussing Taboos and Controversial Issues – Diskuse o tabu a kontroverzních problémech
- RAN Issue Paper (Dokument RAN): Multi-agency working and preventing violent extremism – Multi-agenturní práce a prevence násilného extremismu

Oba dokumenty jsou k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers_en

3.2 Praktická cvičení pro pracovníky s mládeží

Název cvičení	Strom
Velikost a věk skupiny	Malé skupiny 4 až 12 účastníků; ve věku 12 let +
Délka trvání	60 minut
Záměr	Toto cvičení je zaměřeno na způsob, jakým mladí lidé vnímají společnost, v níž v současné době žijí a částečně budou odkryty role, které různí lidé a skupiny podle nich ve společnosti hrají
Dílčí cíle	• Poznat, zda mladí lidé věří v existenci hierarchie různých zájmových skupin v dnešní společnosti a pokud ano, mapovat, jak to vypadá z jejich perspektivy • Odhalit stereotypy a skryté zprávy týkající se různých skupin, které jsou prezentovány jejich účastníky
Popis cvičení	Krok 1: Pracovník rozdává prázdný list papíru a popisovač každému jednotlivému účastníkovi a požádá je, aby načrtli obrys stromu s několika muži/ženami, kteří sedí na větvích v různých výškách stromu. Krok 2: Pracovník sdělí účastníkům, že strom představuje společnost a různí lidé na stromu jsou různé skupiny/rasy, které tvoří naši komunitu. Na základě vlastních osobních zkušeností se účastníci rozhodnou, o kterých skupinách se domnívají, že v současné době zauímají prostor na vrcholu stromu (což symbolizuje, že se jim daří dobře), a pak identifikují ty skupiny, o kterých se domnívají, že se potácejí na spodní části/dně společnosti. Kdo se nachází na střední úrovni? Krok 3: Po chvíli pracovník vyzve účastníky, aby sdíleli své náčrtky se zbytkem skupiny a krátce vysvětlili, proč umístili konkrétní lidi/skupiny na dané místo v rámci stromu. Krok 4: Skupinová diskuse zahrnuje danou problematiku; otázky k diskusi jsou následující: • Co se musí stát, aby byla společnost vyváženější a spravedlivější?

	Hrajeme v tomto procesu nějakou roli a pokud ano, jakou? Krok 5: Rozdělte hlavní skupinu na malé pracovní skupiny. Dejte každé skupině list flipchartu a požádejte je, aby nakreslili velký strom a kolektivně vytvořili svou verzi o tom, jak by vypadala vyvážená harmonická společnost. Krok 6: Každá skupina prezentuje na závěr svůj strom a krátce popíše, jakým způsobem finální verzi tvořili a jaký byl proces tvorby. Pracovník pak přečte nahlas sylabus "Dialog nemůže existovat bez pokory" a distribuuje kopii dokumentu všem ve skupině.
Potřebné materiály	- Prázdné stránky - Popisovače - Flipchartové listy - Sylabus dialogu: viz. Příloha
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: - Individuální reflexe - Diskuse a jednání v malé pracovní skupině - Zpětná vazba a diskuse v rámci velké skupiny

Název cvičení	Linie života
Velikost a věk skupiny	6 účastníků a více, lze použít pro velkou skupinou přibližně 18 osob – doporučeno pro mladé osoby ve věku 12 let +
Délka trvání	60 až 90 minut v závislosti na velikosti skupiny
Záměr	Toto cvičení se snaží povzbudit účastníky, aby poskytli kritický pohled na některé z problémů mladých lidí, kteří se účastní radikálních aktivit a aby zhodnotili, v jakém okamžiku v životě je člověk zranitelnější k takovému jednání.
Dílčí cíle	- Prozkoumat možnou životní historii mladého člověka zapojeného do radikálních aktivit - Identifikovat a prozkoumat hlavní sociální problémy, které mohou znevýhodnit nebo marginalizovat mladé lidi a motivovat je tak k radikálnímu chování - Prozkoumat proces radikalizace a jeho vliv na individuální, rodinné, komunitní a jiné společenské vztahy
Popis cvičení	Krok 1: Pracovník rozdělí hlavní skupinu na malé pracovní skupiny složené ze tří účastníků a rozdá jim listy flipchartu a popisovače.

	Požádá někoho z každé skupiny, aby dobrovolně nakreslil přímou čáru přes celý list a vysvětlí, že budou takto mapovat životní cestu mladého člověka a že tato čára představuje životní linii jejich postavy. Krok 2: Přes linii na listu jedince by měli ve věku 14, 16, 18 a 20 let vyznačit milníky, které by mohly nastat u mladých lidí v těchto věkových kategoriích. Ve svých tříčlenných pracovních skupinách poté vytvoří detailní životní linii charakteru, která končí na cestě směrem k radikalizaci. Úkolem skupiny je ukázat progresivní cestu této mladé osoby k radikalizaci a vzít v úvahu všechny významné zlomové body, se kterými se jedinec může setkat na své životní cestě v různém věku. V rámci skupiny si musí položit otázku typu "Co se děje v každé fázi života, která udržuje mladého člověka na této cestě?" a prostřednictvím diskuze se snaží definovat motivaci pro rozhodnutí a jednání mladého člověka. Krok 3: Účastníci se vrátí do hlavní skupiny a každá z malých skupin prezentuje své vytvořené životní linie a vysvětluje logiku, podle které dospěly k závěrům o životě tohoto mladého člověka. Ostatní členové skupiny jsou povzbuzováni, aby odpověděli na jakékoli připomínky či otázky týkající se prezentovaného materiálu. Krok 4: Pracovník pak položí velké skupině několik otázek, aby podnítil diskusi. Jedná se o následující dotazy: • Které rysy by mohly být charakteristickým znakem životního stylu pro dané postavy (pozitivní/negativní)? • Co byste řekli tomuto mladému člověku, pokud se s ním dnes setkáte? • Jak byste tyto jedince mohli odradit od této životní cesty? • Jaký je dopad jejich chování na okolí – na jejich rodinu, skupinu vrstevníků a komunitu?
Potřebné materiály	• Flipchartové listy • Popisovače
Poznámky pro pracovníka	Methodology zahrnuje: • Menší týmová práce

	• Velká skupinová debata a diskuse
--	--

Název cvičení	Porozumění konfliktům
Velikost a věk skupiny	6 účastníků a více; 14 let+
Délka trvání	90 minut
Záměr	V tomto cvičení se účastníci soustředí na pochopení konfliktu a na základě svých vlastních zkušeností zkoumají, jak lze obnovit smír mezi lidmi s důrazem na význam dialogu, zdvořilého naslouchání a cenění si rozmanitosti.
Dílčí cíle	• Pomáhat účastníkům vyjasnit a vyhodnotit své schopnosti v řešení nepřátelských nebo obtížných situací • Prozkoumat vztah mezi konflikty a násilím a zapojit se do rozsáhlé diskuse o tom, jak tyto problémy ovlivňují globální komunitu • Účastníci jsou vyzváni, aby se zaměřili na důsledky konfliktu a na to, do jaké míry mohou být zhoubné pro agresory i pro oběti.
Popis cvičení	Krok 1: Pracovník vyzve skupinu, aby sdělili ostatním, co jim vystane na mysli, když slyší termín "konflikt". Nechejte pár minut pro cirkulaci termínů a témat. Krok 2: Pracovník shrne problematiku týkající se konfliktů, především definice a základní příčiny a strategie, které lidé používají, aby se vypořádali s těmito obtížnými situacemi. Co je konflikt? Konflikt nastává, když jednotlivci nebo skupiny nedosahují toho, co potřebují nebo chtějí a vidí pouze vlastní zájem. Někdy si člověk neuvědomuje své potřeby a nevědomky začne bez rozmyslu jednat. V opačném případě si člověk velmi dobře uvědomuje, co chce a aktivně se snaží dosáhnout svého cíle. Jaké jsou příčiny? Rozdíly, na kterých je konflikt založen, mají původ v různých faktorech ...

	1. Fakta ... Jakým způsobem se věci staly (kdo udělal co a komu, kdy a jak) 2. Potřeby ... Čemu lidé věří, že potřebují ve svém životě, aby se cítili bezpečně a respektovaně? (hmotné věci, identita, na kterou jsou hrdí, pocit, že se s nimi zachází rovnoprávně, kontrolu nad vlastním životem) 3. Hodnoty ... Názory lidí na to, jak by měly věci vypadat? (lidská práva a demokratické hodnoty, rovnost rasy, náboženství a pohlaví a účast v občanské společnosti) Konflikt je konstruktivní, když... • je jeho výsledkem nalezení řešení problému • vyvolá opravdovou komunikaci • pomáhá uvolnit emoce, úzkost a stres • vyvolá spolupráci mezi lidmi, pomůže jednotlivcům rozvíjet porozumění a mezilidské dovednosti Konflikt není konstruktivní, když... • odvádí pozornost od jiných důležitých otázek • oslabí morálku nebo sebepoznání • polarizuje lidi a skupiny • vede k nezodpovědnému a škodlivému chování Krok 3: Pracovník účastníkům vysvětlí, že pro to, aby bylo téma reálné, musí odrážet (individuálně) konfliktní situaci, ve které se se skutečně ocitli. Zaměřte se na tři otázky ... 1. Co se stalo? 2. Jaká byla vaše reakce? 3. Zajistila vám vaše reakce úspěch? Krok 4: Pozvěte účastníky, aby sdíleli svoji zkušenost s partnerem a diskutujte o tom, co jste mohli udělat jinak. Získejte objektivní zpětnou vazbu od partnera týkající se alternativních reakcí, které jste mohli přijmout. Krok 5: Pracovník si vyžádá zpětnou vazbu od dvojic a využije ji k tomu, aby vyvolal ve skupině diskusi o mnoha různých přístupech k řešení konfliktu. Pracovník se krátce vyjádří k...
--	---

Čtyři různé typy strategií k řešení konfliktů:

1. Vyhýbání – zabraňuje vzniku konfliktů
2. Zklidnění - "ochlazení" emocí
3. Zamezení šíření – udržení pevné kontroly nad situací
4. Konfrontace – otevřené vyjasnění problémů

Skupinová diskuse

Kterou z výše uvedených pozic jste přijali ve vašich případových studiích?

Existují chvíle, kdy by všechny čtyři přístupy mohly být vhodné? V jaké situaci?

Krok 6: Pracovník pak pokračuje ve vysvětlení některých teorií:

Jednotlivé styly pro řešení konfliktů

Je identifikováno pět stylů pro různou míru asertivity (míra, v níž se jednotlivci snaží uspokojovat své vlastní potřeby) a kooperace (míra, v jaké jsou rozeznávány a naplňovány potřeby ostatních) v konfliktu.

Soupeřící styl

Sledujete vlastní zájmy na úkor druhé osoby. Tento přístup výhra/prohra (win-lose) je často založen na využití moci k zastrasování nebo donucování lidí.

Přizpůsobivý styl

Zanedbává své vlastní zájmy, aby byly uspokojeny potřeby a zájmy druhého. Nejdůležitějším postojem je vstřícnost účastníka, nikoli oprávněnost jeho požadavků.

Únikový styl

Neřeší konflikt. Odstoupí z konfliktních situací nebo odloží konfrontaci na dobu neurčitou, případně chodí opatrně kolem problémů, aby se vyhnuli konfliktům. Nejsou uspokojeny zájmy ani jedné ze stran konfliktu.

Kompromisní styl

Prozkoumá problém konfliktu a vyhledá společnou střední cestu, která částečně uspokojí obě strany. Má zájem o vzájemně přijatelná řešení.

Kooperativní styl

	Snaží se nalézt řešení, která co nejvíce vyhovují potřebám obou stran. Konfrontuje ostatní otázkami, která vedou k řešení. Tento přístup je definován jako výhra/výhra (win-win). Krok 8: Skupinová diskuse Poznáváte se v některém z uvedených stylů? Myslíte si, že existují kromě výše uvedených i jiné styly? Krok 9: Pracovník sdělí skupině, že nyní se přechází z osobní roviny do obecné a žádá účastníky, aby se vyjádřili k tomu, jak různé zájmové skupiny (kulturní, náboženské atd.) řeší konflikty a jak to souvisí s tématem radikalizace.
Potřebné materiály	Doporučuje se, aby si pracovník připravil přehled informací zachycující klíčové rysy konfliktů (základní příčiny, strategie atd.).
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: • Brainstorming • Teoretické vstupy • Analýza případových studií • Práce ve dvojicích • Velká skupinová diskuse Jedná se o dobrou příležitost, abychom si uvědomili, jak lidé při řešení konfliktů přijímají různé typy přístupů. Klademe důraz spíše na chování než na osobu, což umožní pracovníkovi řešit otázku "špatného" chování bez toho, aby byla problematika příliš osobní.

Název cvičení	Výměna míst
Velikost a věk skupiny	Vhodné pro skupinovou práci s mladými lidmi ve věku 14 let +
Délka trvání	30 až 90 minut v závislosti na velikosti skupiny
Záměr	Jedním z hlavních aspektů radikalizace je použití násilí jako prostředku k dosažení cílů a řešení konfliktů. Je nezbytné, aby mladí lidé poznali nástroje pro řešení konfliktů pokojným a nenásilným způsobem a aby byli schopni se vcítit a vidět věci očima druhého.
Dílčí cíle	• Rozvíjet schopnost rozvést, odhalit a vyměnit si argumenty v diskusi. • Identifikovat a rozvíjet protiargumenty, které podpoří analýzu různých pozic.

	Být schopen postavit se do pozice druhé osoby a rozvíjet myšlenku flexibility.
Popis cvičení	Krok 1: Představte tuto aktivitu a sdělte skupině, že budou vést debatu, ve které nepůjde o to najít řešení ani někoho přesvědčit, nýbrž převzat roli druhého a přijmout výzvu k výměně protichůdných názorů s respektem. Rozdělte skupinu na tři podskupiny: A, B, C. Potom uspořádejte židle skupiny A a B proti sobě a členové skupiny C budou pozorovatelé. Krok 2: Seznamte účastníky s předmětem diskuse a požádejte skupiny A a B, aby se v rozpravě posadili proti sobě (např. A - pro, B - proti). Skupina C (pozorovatelé) musí poslouchat argumenty obou skupin a na závěr pojmenovat společné body a přiblížit pozice k sobě. Doporučuje se, aby skupina sama navrhla témata, která mají být projednána. Zde uvádíme některé příklady: <i>"Je obohacující, že lidé pocházejí z různých zemí, ale pokud dojde ke střetu zvyklostí, musí se přizpůsobit"</i> <i>"Násilí je nezbytné k ochraně sebe sama"</i> <i>"Kulturní většina nečiní nic pro to, aby se přizpůsobila menšinám"</i> Krok 3: Skupiny A a C mění místa: Skupina A jako pozorovatel, skupina C na straně "pro" tvrzení v rozpravě. Pak následuje změna skupiny B, která se stává pozorovatelem-zprostředkovatelem, zatímco skupina A a C diskutují. Doporučuje se zůstat u jednoho tématu diskuse, aby bylo možno sledovat schopnost žáků přejít na různé pozice. Krok 4: Na závěr všichni účastníci reflektují své pocity – měli pocit, že byli napadeni, ignorováni atd., změnili některé své argumenty a s jakými obtížemi se setkali při obraně svých protiargumentů.
Potřebné materiály	Židle
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy: Hraní rolí Diskusní témata je možné přizpůsobit konkrétní charakteristice skupiny (věk, vnitřní konflikty atd.). Na základě dynamiky skupiny může pracovník řešit několik témat, jako je mimo jiné:

	koexistence, násilí jako nástroj nebo snaha o přizpůsobení se většině. Tuto aktivitu lze řídit dynamičtější způsobem, a to vytvořením "krátkých" úseků pro vytvoření argumentace a například rychlou výměnou sedadel.
Název cvičení	Upevnění kořenů
Velikost a věk skupiny	Toto cvičení by nejvíce vyhovovalo starším dospívajícím a mladým dospělým; nezáleží na pohlaví.
Délka trvání	Ne méně než 60 minut, ale může být prodlouženo v závislosti na časových možnostech a hloubce diskuse ve skupině.
Záměr	Toto cvičení umožňuje účastníkům sdílet svou minulost a říci něco o tom, co utvářelo jejich pohled na život. S využitím fikce a symbolů, pracovník povzbuzuje účastníky, aby pracovali beze slov a poskytli tak důležité zprávy o svém dosavadním životě.
Dílčí cíle	• Účastníci sdílí své životní zkušenosti • Účastníci se mají zamyslet a sdílet (pokud je to pro ně komfortní) vlastní motivaci k zapojení se do radikálních aktivit • Poskytnout příležitost pro sblížení členů skupiny • Zaměřit se na to, co mají členové skupiny společné s vrstevníky ve své skupině a objevovat podobné zkušenosti, které je vedly k tomu, kde se dnes nachází • Identifikovat pozitivní a negativní vlastnosti účastníků, které se vyvinuly jako reakce na okolnosti, kterým ve svém životě museli čelit
Popis cvičení	Krok 1: Pracovník prezentuje cvičení tak, že nejdříve popíše, jak bude symbol stromu představovat osobní zkušenost ze života každého jednotlivce. Pouze použitím obrázků a symbolů tento strom zachycuje podstatu jejich dosavadního života. Každý účastník dostane flipchartový list a popisovače. Krok 2: Účastníci jsou vyzváni, aby načrtli nejdříve kořeny, které představují jejich rodinné zázemí a situaci, do níž se narodili. Byly tyto kořeny silné? Nebo smíchané a zamotané? Jsou trvalého charakteru a stále je drží pohromadě? Kmen bude reprezentovat jejich výchovu a školní léta. Je jejich kmen tenký, zvlněný, silný nebo stabilní? Větvě představují různé oblasti jejich života, jako je rodina, práce, koníčky, přátelé atd. Jsou některé silnější než jiné? Jsou vzájemně vyvážené?

	Sdělte jim, aby používali obrazy věcí, které vypovídají o jejich životě. Rostou na stromě květiny, ovoce nebo břečťan? Mají nějaké odříznuté větve? Je jejich strom opřený? Má strom nějakou oporu – rodinu, přátele, politické ideály atd.? Účastníci jsou vyzváni, aby si položili tyto otázky: • Které vlivy a okolnosti mají velký význam? • Jaké věci byly kdysi významné, ale nyní postupně slábnou? • Jaké jsou jejich klíčové motivace? Krok 3: Svolejte dohromady všechny účastníky skupiny, abyste sdíleli své stromy, což se používá ke zvýraznění odlišných vlastností ve skupině. Zeptejte se účastníků, co se dozvěděli o sobě samém a ostatních členech skupiny prostřednictvím tohoto cvičení? Co máte společného? Jaké jsou hlavní rozdíly? Krok 4: Vyzvěte účastníky, aby zavřeli oči a vizualizovali řadu pupenů rostoucích na jejich stromu. Řekněte jim, že tyto pupeny představují jejich budoucnost. Jaké věci chtějí, aby byly v budoucnu součástí jejich života?
Potřebné materiály	• Flipchartové listy • Popisovače
Poznámky pro pracovníka	Použité metodické postupy:

ZDROJE

Zdroje

- <https://www.nottinghamcollege.ac.uk/NCN/media/website-images/Documents/Introduction-To-Radicalisation.pdf>
- https://www.utwente.nl/en/bms/communication-theories/sorted-by-cluster/Interpersonal%20Communication%20and%20Relations/Social_Identity_Theory/
- https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en
- https://nvvb.nl/media/cms_page_media/694/Terrorism%2C%20radicalization%20and%20de-radicalization.pdf
- <https://educateagainsthate.com/teachers/radicalisation-and-extremism/>
- https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices/docs/educating_young_people_en.pdf
- <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002603/260382e.pdf>
- <https://www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Source/Documentation/Workshops2016/EventWshops22oct2016.pdf>
- https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_cn_oct2015_en.pdf

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot
be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
Project Number: 2016-1-DE04-KA205-013704

inn^oventum

